

Lektionsplanering

Årskurs: Gymnasiet

Ämne eller kurs: Svenska 1

Tema: Retorik och talarkonst

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll	Betygskriterium (E)
Retoriska strategier och tekniker för muntlig framställning i olika situationer.	Eleven kan med viss säkerhet använda några vanliga retoriska grepp och anpassa språket i grundläggande muntliga presentationer.
Argumenterande texter och hur de kan skrivas och framföras.	Eleven kan med viss säkerhet redogöra för centrala teman och innehåll i de texter som tas upp.
Hur man kan ge och ta emot kritik i det muntliga samtalet.	Eleven kan med viss säkerhet ge och ta emot feedback på egna och andras muntliga framställningar.

[Läroplan för gymnasieskolan]

Lärarledda instruktioner

1. Introduktion till retorik (10 min)

- Förklara vad retorik är och dess betydelse.
- Diskutera retorikens historia och dess fyra huvuddelar: inventio, dispositio, elocutio och memoria.
- Exemplifiera med kända retoriska tal.

2. Retoriska grepp (15 min)

- Gå igenom vanliga retoriska grepp som anafor, metafor och ethos/pathos/logos.
- Visa exempel på hur dessa används i både tal och text.
- Diskutera hur retoriska grepp kan påverka mottagarens känslor och åsikter.

3. Gruppdiskussion (15 min)

- Dela in eleverna i små grupper och ge dem en text med retoriska grepp.
- Låt dem diskutera och analysera textens budskap och effektiva retorik.
- Samla gruppresultaten och diskutera gemensamma insikter.

4. Övning i att hålla tal (10 min)

- Eleverna förbereder ett kort tal (2 min) med hjälp av de grepp de har lärt sig.
- Låt några elever framföra sina tal för klassen eller i små grupper.

Ämnesinnehåll

Här listas viktig kunskap och ämnesinnehåll som eleverna behöver känna till eller lära sig i undervisningen. Försök se till att allt nedan tas upp på lektionen eller följs upp på andra sätt.

- **Retorikens komponenter.** Retoriken kan delas in i tre huvudkomponenter: talaren, talet och åhöraren. Förståelse för dessa komponenter är avgörande för att kunna framföra ett effektivt tal.
- **Muntlig framställning.** Att kunna framföra ett tal muntligt innefattar både språk och framförande, vilket hjälper till att hålla åhörarna engagerade.
- **Feedback och kritik.** Att ge och ta emot feedback är viktigt för att förbättra sina tal- och kommunikationsfärdigheter.
- **Analys av retoriska texter.** Genom att analysera kända tal och texter får eleverna en djupare förståelse för hur retorik används i praktiken.
- **Praktiska övningar.** Att öva på att hålla tal i en trygg miljö hjälper eleverna att bygga självförtroende och förbättra sina muntliga färdigheter.

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Retorik	Konsten att tala och skriva övertygande.	Från grekiska "rhetorike"
Argumentation	Processen att förmedla en åsikt med stöd av bevis.	Från latin "argumentatio"
Ethos	Trovärdighet och karaktär hos talaren.	Från grekiska "ethos"
Pathos	Känslomässig påverkan på publiken.	Från grekiska "pathos"
Logos	Logik och rationella argumentationstekniker.	Från grekiska "logos"

Diskussionsfrågor

- A. Hur kan retoriska grepp påverka vår vardagliga kommunikation?
- B. Vilket tal har haft störst påverkan på dig och varför?
- C. På vilket sätt kan vi använda retorik för att främja viktiga frågor i

samhället?

Aktivitet

En konkret aktivitet som eleverna kan göra är att skriva ett tal om ett ämne som intresserar dem, där de ska använda minst tre olika retoriska grepp. Eleverna ska sedan få möjlighet att framföra sina tal för klassen. Under framträdandena gör de sina klasskamrater uppmärksamma på vilket retoriskt grepp de använde, och diskussioner kan följa om hur effektiva dessa grepp var.

Exit-ticket

Frågor	Svar
1. Vad är retorik?	Konsten att tala och skriva övertygande.
2. Nämn ett retoriskt grepp.	Metafor.
3. Hur påverkar ethos ett tal?	Genom att skapa trovärdighet.
4. Vad är skillnaden mellan pathos och logos?	Pathos handlar om känslor, logos om logik.
5. Vilken roll spelar feedback i retorik?	Det hjälper till att förbättra framtida framträdanden.
6. Nämn en känd talare och deras verk.	Martin Luther King, "I Have a Dream".
7. Hur kan vi använda retorik i skolans arbete?	För att argumentera för frågor som rör oss.
8. Ge exempel på ett ämne som kan diskuteras med retorik.	Jämställdhet i samhället.

Hemuppgift

Hemuppgiften kan vara att de ska välja en aktuell fråga i samhället och skriva ett argumenterande tal där de använder minst tre olika retoriska grepp. Talen ska vara mellan 1-2 sidor, A4-format. Eleverna ska även förbereda att framföra sina tal i nästa lektion.

Citat

"Tal är för människor vad vind är för fåglar." – Platon, 400 f.Kr. Citatet betonar vikten av talets kraft och hur vi, precis som fåglar behöver vind för att flyga, behöver retorik för att kommunicera effektivt och påverka andra.

Tags: [Lektion](#)